

Adatok Tarnaörs környékének flórájához

ALMÁDI László

Keszthely, Agrártudományi Egyetem

ABSTRACT: (Data to the flora of Tarnaörs) The author furnishes data (64 species) about the vicinity of Tarnaörs, a village which becomes more and more agrarian. The examined territory is to be found in the map-leaf Nr. 8486 of the Hungarian Floristic Mapping.

Tarnaörs a Tarna folyásának alsó szakaszán helyezkedik el, környéke a Tiszántúl (Crisicum) flórajárásához tartozik (POCS 1981). A Tarna szabályozása előtt a mélyebben fekvő területei nagy kiterjedésű árterületek voltak (NEMES 1981), K-ről a Hevesi-homokhát szinte a Holt-Tarnaig nyúlt. A terület flóráját érintő hatékony emberi beavatkozás a Tarna szabályozás volt, majd a közelmúltban az intenzív mezőgazdasági kultúrák általánossá válása újabb fajokat szorított vissza, a nagyüzemi parcellák egyre kevesebb egykori árvizes területet képező lapost, haltágot hagynak érintetlenül. Ezért is szükségesnek látszik a közelmúltban még gyűjthető fajok rövid listájának összeállítása.

Az utóbbi évek jelentős fajritkulásai és a pontos felmérések módszertanának általános elterjedése a florisztikai térképezéseket indította meg (BORHIDI 1978). Ennek következtében nőtt a regionális munkacsoportok tevékenysége iránt az igény (NIKL FELD 1971), mert az összes irodalmi és herbáriumi adatra szükség van a jól kidolgozott térképek érdekében. (Hasonló törekvések pl. KEVEY 1983).

Az alábbi adatok nagy része 1955–60 közötti időtől folyamatosan megfigyelt előfordulást jelentenek. A határozások helyességét annak idején dr. PRISZTER SZANISZLÓ és dr. KOVÁCS MARGIT ellenőrizték, segítségükért ezúton is köszönetet mondok. A felsorolt fajok közül több szóbeli közlés következtében ismerté vált (ZÓLYOMI 1969), viszont a pontos termőhelyi adat itt következik, ennek következtében az esetleges kipusztulások figyelemmel kísérhetők lesznek.

A fajok egyik csoportja a Tiszántúl flórajárás jellemző vagy ritkuló fajainak még számon tartható termőhelyeit szaporítja, pl. a *Corydalis cava*, *Heracleum sphondylium*. Jelenlétük akkor is feljegyzésre érdemes, ha elfogadjuk RAPAICS (1918) véleményét, miszerint az alföldi erdők többször is kipusztultak, majd újra települtek és a közép-hegységből a fajok újra levándoroltak. Esetünkben a Tarna természetesen egy igen valószínű, viszonylag nem is túl nagy diaszpóra terjedési utat jelenthetett. Bizonyára állandó lakói voltak a tájnak a magasabban fekvő löszvonulatok fajai

(*Phlomis tuberosa*, stb.). Végezetül a neofiták elterjedésének térképezéséhez is szolgálunk néhány adattal, amelyekből egyeseket publikált PRISZTER (1960).

A Tarna mentéről, de a folyás É-i részéről, a középhegységi flóravidékről SUBA (1969) állított össze részletes felsorolást és az összes fajszámok alapján nagyobb rokonságot talált a Mátrai flórajáráshoz, mint a Bükkiehez (nála Tarna-vidék = Ózdi-dombvidék).

A fajok felsorolása SOO (1964–1980) szerint történik. Tarnaörs és vizsgált terület a magyarországi florisztikai térképezés 8486. térképlapjára esik (BORHIDI 1978).

Consolida orientalis — vetésekben igen általános, vegyszerezés következtében ritkul, elsősorban kétszikű kultúrákban marad

Clematis integrifolia — a Holt-Tarna és egykori vízfolyásokat követő gyepes területeken

Ranunculus pedatus — Körtélyes legelőn

Sedum acre var. *almadii* — a Tarna árvédelmi töltésén

Vicia pannonica ssp. *purpurascens* — kalászos vetésekben, általános

Lythrum hyssopifolia — kiszáradó vízállásokban, kiszáradó vízállásokban

Eryngium planum — Tarna árvédelmi töltésén, ritka

Bupleurum tenuissimum — Szikeseken, nyílt gyeptársulásokban

Peucedanum officinale — Tarnát szegélyező gyepes területeken, Körtélyes legelőn

Herculeum sphondylium — a Holt-Tarna torkolatától D-re, a Pap-erdőben (Jászdózsa É-i részén)

Tribulus terrestris — homokos területeken gyom, szőlőkben

Phlomis tuberosa — Körtélyes legelő K-i oldalán, útszélen jelentős mennyiségben!

Gratiola officinalis — kiszáradó vízállásokban, árkokban

Corydalis cava (= *bulbosa*) — Pap-erdőben, 1955-től megfigyelve, kevés példányban, de mindkét színben. A faluban mint dísznövény is!

Thlaspi jankae — Körtélyes legelőn, ritkulóban

Echinocystis lobata — Tarna árterén, fűzeken igen tömeges

Aster punctatus — Pap-erdőtől É-ra, útszélen

Ambrosia elatior — ruderalis területek, szántókon

Xanthium italicum — tömegesen a Tarna árterének homokos, nedves területein

Helianthus decapetalus — Tarna árterületén, tömeges

Artemisia annua — ruderalis területeken, kertekben, közönséges, részben dísznövény

Senecio vernalis — ruderalis területen, 1955-től

Tunica prolifera — homokon, utak mentén

Chenopodium urbicum — ruderalis területen, a faluban

Atriplex nitens — Tarna árterületén

Amaranthus chorostachys — kertekben, kapás kúrákban

Amaranthus crispus — utak mentén, taposott helyeken általános

Limonium geminii ssp. *hungaricum* — szikeseken ritkulóban. Szarvág mentén, Jászapáti felé eső laposokon, szikestársulásokban

Polygonum arenarium — homokon, tarlókon

Ficus carica — kultúrában, az Orczy-kastélyból eredő példányok

Quercus robur — néhány nagytermetű fa, a Tarna szabályozás előtti időkből. Pl. a temetőben védett, Miske legelő D-i részén. Mind fokozott kíméletet és védelmet érdemel.

Colchicum autumnale — az egykori árterület gyepparadványaiban

Heleochoa alopecuroides — kiszáradó belvizes területeken, Miske

Leersia oryzoides — Tarna szélén, magassásosban

Acorus calamus — Tarna vizében, 1955-ben bőven

IRODALOM: BORHIDI, A. (1978): Magyarországi flóra térképezése c. dokumentum, körlevél. — KEVEY, B. (1983): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez II. (Bot. Közlem. 70: 19-23.) — NEMES, G. (1981): A Zagyva és Tarnavölgyi Jászkerületi vízügyeinek krónikája 1927—1876. (Szolnok M. Múzeumi Adattár, Szolnok, pp. 259.) — NIKLFELD, H. (1971): Bericht über die Kartierung der Flora Mitteleuropas. (Taxon 20: 545—571.) — PÓCS, T. (1981): Növényföldrajz. In: HORTOBÁGY, T. — SIMON, T. (szerk.): Növényföldrajz, társulástan, ökológia. (Tankönyvkiadó, Budapest, p. 27—166.) — PRISZTER, SZ. (1960): Megjegyzések adventív növényeinkhez. (Bot. Közlem. 48: 265—227.) — RAPAICS, R. (1918): Az Alföld növényföldrajzi jelleme. (Erdészeti Kísérletek 20: 1—164.) — SOÓ, R. (1964—1980): A magyar flóra és vegetáció... Kézikönyve. I—VI. (Akad. Kiadó, Budapest) — SUBA, J. (1969): A Tarna-vidék flórájának kritikai elemzése. (Egri Tanárképző Főisk. Közlem. 7: 379—413.) — ZÓLYOMI, B. — SIMON, T. (1969): Természetes növényzet: Közép-Tiszavidék. In Magyarország tájfeldrajza. 2. A tiszai Alföld. (Akad. Kiadó, Budapest. p. 124—131.).

Erkezett: 1984. II. 10.

Dr. ALMÁDI László
H-8360 KESZTHELY
Deák F. út 16.